

Dongen

ruimtelijke onderbouwing

uitbreiding begraafplaats 's Gravenmoer

identificatie

projectnummer:

0766.009106.00

projectleider:

ing. J.C.C.M. van Jole

planstatus

datum:

21-02-2013

status:

definitief

Inhoud

1. Projectbeschrijving en conclusie	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Leeswijzer	3
1.3. Projectbeschrijving	4
1.3.1. Huidige situatie	4
1.3.2. Gewenste ontwikkeling	5
1.4. Conclusies ruimtelijke onderbouwing	7
2. Ruimtelijke onderbouwing	9
2.1. Inleiding	9
2.2. Toetsing aan beleid	9
2.2.1. Het geldende bestemmingsplan	9
2.2.2. Overige beleidskader	10
2.3. Omgevingsaspecten	12
2.3.1. Landschappelijke en cultuurhistorische waarden	12
2.3.2. Archeologie	13
2.3.3. Verkeer, parkeren en vervoer	14
2.3.4. Afstemming op omliggende woningen	14
2.3.5. Bodemkwaliteit	15
2.3.6. Water	16
2.3.7. Luchtkwaliteit	18
2.3.8. Ecologie	19
2.4. Financiële aspecten	20
2.5. Betrokkenheid betrokken bestuursorganen, maatschappelijke organisaties en burgers	20

Bijlage:

- 1 Landschapsadvies Stichting Het Brabants Landschap

1. Projectbeschrijving en conclusie

3

1.1. Aanleiding

Het dorp 's Gravenmoer beschikt over een algemene begraafplaats. Deze begraafplaats ligt aan zuidoostzijde van de kern, achter de woningen aan de Julianalaan en heeft naar verwachting nog tot omstreeks 2014 voldoende grafcapaciteit. Om ook daarna te kunnen blijven voldoen aan de behoefte is uitbreiding van de begraafplaats noodzakelijk. Gekozen is voor een perceel oostelijk van de bestaande begraafplaats, ten zuiden van de woningen Julianalaan 10 tot en met 18.

De beoogde ontwikkeling past niet in het geldende bestemmingsplan 's Gravenmoer Dorp uit 2003. Om de ontwikkeling juridisch-planologisch mogelijk te maken, is herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

De gemeente Dongen wenst de ontwikkeling mee te nemen in het nieuwe bestemmingsplan dat voor 's Gravenmoer in voorbereiding is. Hiervoor is het nodig dat een goede ruimtelijke onderbouwing (RO) wordt opgesteld. Voorliggend document bevat de RO. De RO wordt als bijlage van de toelichting op het bestemmingsplan opgenomen.

1.2. Leeswijzer

Een ruimtelijke onderbouwing moet bestaan uit:

Wettelijke vereisten	Waar in dit document?
Een beschrijving van het initiatief/project	Paragraaf 1.3.
Een conclusie, waarin aan de hand van de belangenafweging en de afstemming van het project op zijn omgeving wordt aangegeven dat het project voldoet aan de eis van een goede ruimtelijke ordening, met vermelding van de maatregelen (voorschriften of beperkingen).	Paragraaf 1.4.
De conclusies van het onderzoek naar het beleid, de markt en de omgevingsaspecten.	Paragraaf 2.2 en 2.3.
De economische uitvoerbaarheid, inclusief het kostenverhaal.	Paragraaf 2.4
De beschrijving van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het project zijn betrokken.	Paragraaf 2.5

1.3. Projectbeschrijving

1.3.1. Huidige situatie

Locatie en omgeving

De ligging van de begraafplaats is globaal aangegeven in figuur 1.1. Het gebied waarin de begraafplaats ligt, hoort tot een waardevol laagveenontginningslandschap. Het oude ontginningspatroon is nog goed herkenbaar (slagenverkaveling) en leidt, in combinatie met de bebouwingslinten, de oude dijken en de beplantingsstructuur, tot een hoge waardering in cultuurhistorisch en landschappelijk opzicht.

Aan de westzijde ligt de landschappelijk waardevolle Dwarsdijk, aan de zuidzijde zijn glastuinbouwkassen aanwezig en de begraafplaats grenst aan de oostzijde aan een voormalige boomkwekerij (boomsoort: hulsten) en aan een agrarisch onbebouwd perceel.

De begraafplaats wordt aan noordwestzijde ontsloten door middel van een smalle toegangsweg vanaf de Julianalaan. De begraafplaats is door de dichte begroeiing aan de randen van het perceel volledig afgeschermd van de omliggende woningen, de agrarische gronden en de openbare weg. Binnen de begraafplaats staat een klein opslaggebouwtje aan de centrale entree.

Aan de achterzijde van de woonpercelen, langs de oostzijde van de begraafplaats en langs de slagen in het landschap zijn sloten en greppels voor de waterhuishouding aanwezig.

Figuur 1.1. Globale ligging plangebied

Bestaande begraafplaats: nog capaciteit voor één jaar

De bestaande begraafplaats heeft een totale capaciteit van circa 1.000 grafplaatsen. In mei 2012 waren hiervan nog circa 30 beschikbaar. De meeste graven worden uitgegeven in de vorm van dubbele graven. Van dit graftype is dus nog ruimte voor slechts 15 graven. De laatste 5 jaar hebben er gemiddeld 14 uitvaarten per jaar plaatsgevonden. Dat betekent dat er nog ongeveer een jaar graven uitgegeven kunnen worden.

Voor het verkrijgen van extra grafruimte zou het ruimen van graven een alternatief kunnen zijn. Op het meest recente deel van de begraafplaats is dit echter niet mogelijk. De grafrechten van deze graven die verlopen, worden door de nabestaanden tot op heden bijna altijd verlengd.

Op het oudste deel van de begraafplaats is een inventarisatie gemaakt van graven waarvan geen rechthebbenden bekend zijn. Bij deze ruim 60 graven zijn enkele jaren geleden bordjes geplaatst dat rechthebbenden zich moeten melden. Deze hebben er meerdere jaren gestaan. Omdat niemand zich heeft gemeld mag juridisch gezien worden overgegaan tot het verwijderen van deze graven. Deze graven zijn niet allemaal naast elkaar gepositioneerd, waardoor ze niet allemaal als dubbele graven kunnen worden uitgegeven. Verder zullen van dit aantal ook nog enkele graven afvallen omdat er vanwege grote bomen technisch gezien niet meer kan worden begraven. Een nadeel is ook dat door herbegraven en daarmee het plaatsen van nieuwe grafmonumenten de huidige sfeer en het karakter kunnen worden aangetast. De ontwikkeling van een nieuwe locatie is dan ook noodzakelijk.

1.3.2. Gewenste ontwikkeling

Gekozen is voor een uitbreiding van de bestaande begraafplaats aan de oostzijde direct achter de woningen aan de Julianalaan. De begrenzing is met een rode lijn aangegeven in figuur 1.2. Het aansluiten op de bestaande begraafplaats ligt voor de hand omdat hiermee van de bestaande faciliteiten gebruik kan worden gemaakt. Een andere locatie heeft grotere consequenties voor de omgeving en is bovendien niet op korte termijn te realiseren.

Het perceel met de boomkwekerij is inmiddels aangekocht door de gemeente. De aanwezige hulstbeplanting wordt geroid

Figuur 1.2. Uitbreidingslocatie begraafplaats en te rooien beplanting

De oppervlakte van de uitbreiding bedraagt circa 3.000 m². Als de gehele uitbreiding gerealiseerd is, is de capaciteit van de begraafplaats met circa 230 dubbele graven (dus 460 enkele graven) toegenomen. Wanneer wordt uitgegaan van 15 tot 20 uitvaarten per jaar kan hiermee voor enkele tientallen jaren worden voorzien in de benodigde grafcapaciteit.

Uit kostenooqpunt wordt de uitbreiding gefaseerd aangelegd. Voor de uitbreiding is een inrichtingstekening vervaardigd die hiermee rekening houdt (zie figuur 1.3). Uitgangspunt is

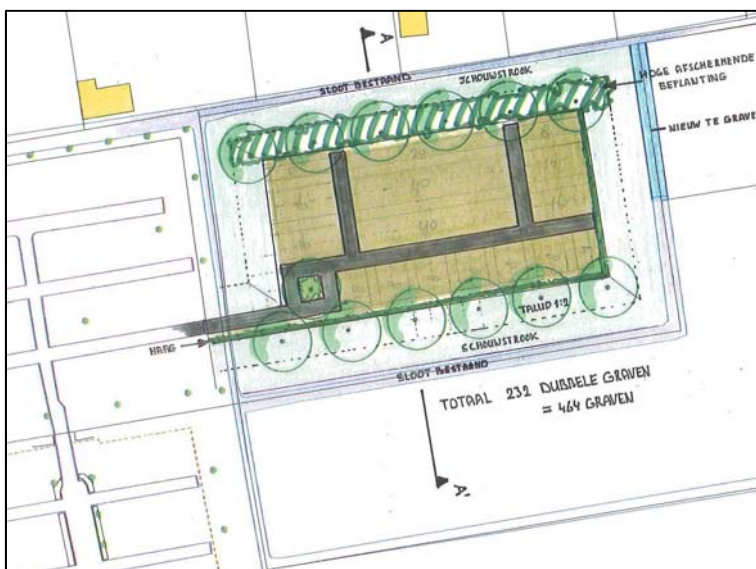

dat de eerste graven aan de meest zuidelijke zijde worden uitgegeven en derhalve op maximale afstand van de woningen aan de Julianalaan.

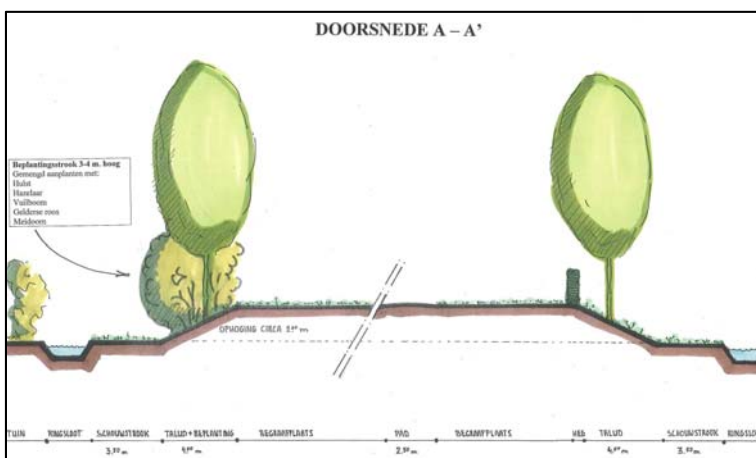
Aan de oostzijde van de uitbreiding wordt een sloot aangelegd, waardoor de uitbreiding aan alle zijden wordt omgegeven door water. Rondom de uitbreiding wordt vervolgens een groenzone met een breedte van 8 tot circa 9,5 meter aangelegd. Van deze zone bestaat 4 meter uit een grasstrook vanwaar het onderhoud van de waterlopen kan plaatsvinden.

Vervolgens wordt het perceel met minimaal 1,7 meter opgehoogd omdat het uit oogpunt van ruimtebeslag veel efficiënter is om bij dubbele graven boven elkaar te begraven (net als in Dongen gebeurt) dan naast elkaar zoals dit op de huidige begraafplaats geschiedt. Bij boven elkaar begraven is ophogen noodzakelijk vanwege de hoge grondwaterstand. Ook wordt het op te hogen gedeelte gedraineerd.

Het gedeelte dat wordt gereserveerd voor de graven wordt aan de zijde van het buitengebied afgeschermd door een hoge haag (zie figuur 1.4). Het talud aan de zijde van de percelen aan de Julianalaan wordt eveneens voorzien van hoge afschermdende (struik)beplanting. Passend in de structuur van de bestaande begraafplaats en in de lengterichting van het slagenlandschap worden twee rijen bomen geplant.

Figuur 1.3. Concept inrichtingsplan uitbreiding begraafplaats (september 2012)

Figuur 1.4. Dwarsdoorsnede (noord-zuid) uitbreiding begraafplaats (september 2012)

1.4. Conclusies ruimtelijke onderbouwing

Op de bestaande begraafplaats waren in mei 2012 nog circa 30 grafplaatsen beschikbaar. Uitgaan van het gemiddeld aantal uitvaarten per jaar in de laatste 5 jaar is er nog een capaciteit van ongeveer één jaar. Dat betekent dat uitbreiding van het aantal grafplaatsen urgent is. Gekozen is voor een uitbreiding van de bestaande begraafplaats aan de oostzijde direct achter de woningen aan de Julianalaan. Het aansluiten op de bestaande begraafplaats ligt namelijk voor de hand omdat hiermee van de bestaande faciliteiten gebruik kan worden gemaakt. Een andere locatie heeft grotere consequenties voor de omgeving en is bovendien niet op korte termijn te realiseren.

De beoogde uitbreiding is ruimtelijk en landschappelijk aanvaardbaar (zie paragraaf 2.3.1.). Uit de toetsing aan beleid en planologische- en milieuaspecten blijkt dat er geen belemmeringen zijn voor de beoogde ontwikkeling. Ook de financiële uitvoerbaarheid is gewaarborgd.

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen ontwikkeling beoordeeld op basis van het geldende beleidskader en de sectorale aspecten.

2.2. Toetsing aan beleid

2.2.1. Het geldende bestemmingsplan

De begraafplaats en de beoogde uitbreidingslocatie liggen binnen het plangebied van het geldende bestemmingsplan 's Gravenmoer Dorp (plannummer 6177, vastgesteld 7 april 2003). In figuur 2.1 is een fragment van het betreffende bestemmingsplan weergegeven. De uitbreidingslocatie heeft daarin de bestemming 'Agrarische doeleinden' met de aanduiding 'cultuurhistorische en landschappelijke waarden' (Ac). In de voorschriften van het bestemmingsplan is bepaald dat het verboden is op of in deze gronden, voor zover deze gronden zijn gelegen buiten het (be)bouw(ings)vlak, zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders gronden te ontginnen, verlagen, afgraven, ophogen of de bodem te egaliseren. Daarnaast is opgenomen dat het verwijderen van houtgewas niet is toegestaan.

Figuur 2.1. Fragment geldend bestemmingsplan 's Gravenmoer Dorp (2003)

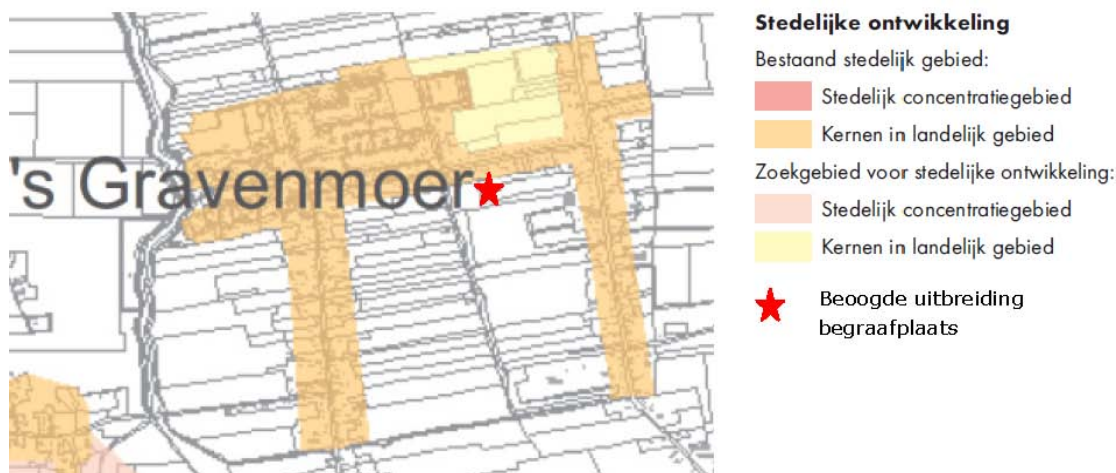
2.2.2. Overige beleidskader

In deze paragraaf wordt de voorgenomen uitbreiding van de begraafplaats getoetst aan het relevante ruimtelijke en sectorale beleid van de rijks- en provinciale overheid en aan dat van de gemeente.

Beleidskader	Beoordelingsaspect / Onderwerp	Afweging en conclusie
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)	De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte bevat geen concrete aspecten die van toepassing zijn op de ontwikkeling.	
Structuurvisie Noord-Brabant (2011)		
	De kernen in het landelijk gebied voorzien in de opvang van de lokale verstedelijkingsbehoefte (wonen, werken, voorzieningen).	's Gravenmoer is aanwezig als kern in het landelijk gebied. De beoogde ontwikkeling betreft een ontwikkeling die voorziet in een lokale maatschappelijke behoefte.
	Binnen de stedelijke structuur zijn er ambities: 1. Concentratie van verstedelijking. 2. Inspelen op demografische ontwikkelingen. 3. Zorgvuldig ruimtegebruik. 4. Meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. 5. Betere verknoping van stedelijke ontwikkelingen aan de infrastructuur.	Aan deze ambities wordt voldaan: • Met de keuze van uitbreiding van de bestaande begraafplaats in plaats van een nieuwe locatie wordt ingespeeld op de wens van concentratie en zorgvuldig ruimtegebruik. • De beoogde uitbreiding van de begraafplaats voorziet in een toenemende maatschappelijke behoefte (vanwege de veroudering van de bevolking). • Door het ophogen van het terrein kan de benodigde omvang van de uitbreiding tot een minimum worden beperkt. • In het inrichtingsplan is aansluiting gezocht bij de bestaande kwaliteiten van de begraafplaats en die van het landschap.
Verordening ruimte Noord-Brabant 2012		
	1. Bestemmingsplannen die voorzien in een stedelijke ontwikkeling zijn uitsluitend gelegen in bestaand stedelijk gebied. 2. Een bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied: a. <u>draagt bij aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit</u> van het daarbij betrokken gebied en de naaste	1. De projectlocatie ligt buiten het gebied dat is aangeduid als bestaand stedelijk gebied. Dat betekent dat moet worden getoetst aan het gestelde onder punt 2 tot en met 4. Overigens is de gemeente van mening dat de aanduiding ter plaatse niet correct is omdat ook de bestaande begraafplaats

	omgeving, in het bijzonder aan het principe van <u>zorgvuldig ruimtegebruik</u>. Uitbreiding van het ruimtebeslag is slechts toegestaan mits de financiële, juridische of feitelijke mogelijkheden ontbreken om de beoogde ruimtelijke ontwikkeling binnen dat toegestane ruimtebeslag te doen plaatsvinden. • Ten behoeve van het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit wordt in het bestemmingsplan rekening gehouden met de gevolgen van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling voor de in het plan begrepen gronden en de naaste omgeving, in het bijzonder wat betreft de bodemkwaliteit, de waterhuishouding, de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, de cultuurhistorische waarden, de ecologische waarden, de aardkundige waarden en de landschappelijke waarden alsmede de op grond van deze verordening toegelaten ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden. • De omvang van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling past in de omgeving. b. bevat een verantwoording van de wijze waarop financieel, juridisch en feitelijk is verzekerd dat de realisering van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling gepaard gaat met een aantoonbare en uitvoerbare fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap of cultuurhistorie van het gebied waarop de ontwikkeling haar werking heeft. • De bedoelde verbetering past binnen de hoofdlijnen van de door de gemeente voorgenomen ontwikkeling van het gebied waarop de ontwikkeling haar werking heeft.	daarbuiten ligt. De begraafplaats is echter onlosmakelijk onderdeel van de bebouwde kom en daarmee van het bestaand stedelijk gebied. 2. Aan de voorwaarden wordt voldaan: a. De ontwikkeling doet geen afbreuk aan de ruimtelijke kwaliteit (gebruikswaarde + belevingswaarde + toekomstwaarde) van het gebied. Voor de uitbreiding van het aantal grafplaatsen in s' Gravenmoer is uitbreiding van de bestaande begraafplaats het meest logisch. In hoofdstuk 1 is dit gemotiveerd. • De sectorale beoordelingen zijn opgenomen in paragraaf 2.3 en 2.4. Daaruit blijkt dat er geen belemmeringen zijn voor de beoogde ontwikkeling dan wel dat rekening wordt gehouden met de daaruit voorkomende randvoorwaarden. • Afgezet tegen de bestaande begraafplaats en de omgeving is de ontwikkeling kleinschalig. b. De beoogde ruimtelijke ontwikkeling sluit aan op het karakter van het landschap. De inrichting met twee rijen bomen in de lengterichting van het slagenlandschap houdt een aantoonbare en uitvoerbare fysieke verbetering in. • De beoogde ontwikkeling is niet als concreet project benoemd in de gemeentelijke structuurvisie, maar past wel in de algemene uitgangspunten
Structuurvisie Dongen 2020		
	Met betrekking tot het versterken van het voorzieningenniveau is volgende	Zie hiervoor: De beoogde ontwikkeling is niet als concreet

	aangegeven: Behoud en versterking van de huidige sociaal-maatschappelijke voorzieningen is van groot belang, met name in de kleine kernen.	project benoemd in de structuurvisie. De uitbreiding van de begraafplaats voorziet evenwel in een lokale maatschappelijke behoefte.

Figuur 2.2. Stedelijke begrenzing volgens Verordening ruimte Noord-Brabant 2012

Conclusie

De uitbreiding van de begraafplaats past binnen het geldende rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid.

2.3. Omgevingsaspecten

2.3.1. Landschappelijke en cultuurhistorische waarden

In paragraaf 1.3.2. is al aangegeven dat de begraafplaats en de beoogde uitbreiding daarvan liggen in een gebied dat behoort tot het waardevolle laagveenontginningslandschap van de Langstraat met waardevolle historische bebouwingslinten. Dit gebied wordt gekenmerkt door een overwegend agrarisch grondgebruik met een kleinschalig open graslandkarakter. Het oude ontginningspatroon is nog goed herkenbaar (slagenverkaveling) en leidt, in combinatie met de bebouwingslinten, de oude dijken en de beplantingsstructuur, tot een hoge waardering in cultuurhistorisch en landschappelijk opzicht. De combinatie van deze oorspronkelijke elementen die de typerende ontginningsgeschiedenis van de omgeving van 's Gravenmoer illustreren is van grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde. De oude dijken (langs de Donge, de Dwarsdijk, Brouwersdijk en de Lage dijk) zijn daarin naast de bebouwingslinten zeer kenmerkend, door de begeleidende beplanting en de onverharde paden.

Meer in detail heeft het gebied tussen de Hoofdstraat en de Vaartweg, ten zuiden van de Julianalaan en Emmalaan in hoofdzaak een agrarische functie. Er is sprake van verschillende vormen van grondgebruik zoals grasland, kassen en boomgaarden. Het gebied is grotendeels ingeklemd door bebouwing. De glastuinbouwbedrijven zijn sterk bepalend voor het karakter van het gebied ten oosten van de Dwarsdijk.

De omvang en richting van de uitbreiding zijn passend in het karakter en de structuur van het slagenlandschap. Het rooien van de hulsten, de ophoging van het maaiveld en de inrichting van het perceel doen evenmin afbreuk aan de landschappelijke en

cultuurhistorische waarden van het landschap. Dit oordeel wordt bevestigd in een advies van de Stichting Het Brabants Landschap van 14 april 2011 (zie bijlage 1).

2.3.2. Archeologie

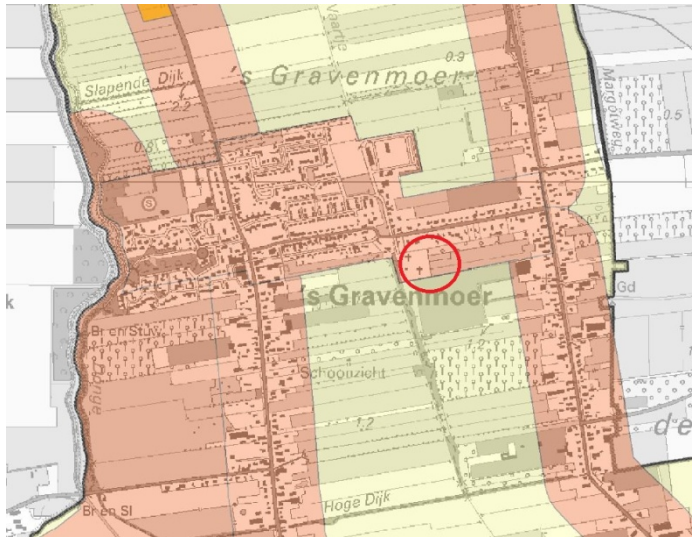
Algemeen

Archeologische beleidsadvieskaart gemeente Dongen 2011

De archeologische beleidsadvieskaart is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 februari 2011 en moet gelezen worden in relatie tot de vastgestelde Erfgoedverordening. Voor gebieden met op de AMK en IKAW een middelhoge of hoge verwachtingswaarde is het uitgangspunt dat onderzoek wordt uitgevoerd als ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd of gepland die de eventuele archeologische waarden kunnen aantasten. Archeologisch onderzoek is nodig bij gebieden groter dan 100 m² en bij een diepte van meer dan 50 cm.

Toetsingskader

Op de gemeentelijke beleidsadvieskaart zijn de gronden aangeduid met een hoge archeologische verwachtingswaarde (zie figuur 2.3). Indien voor deze gronden een bodemingreep dieper gaat dan 0,5 meter min maaiveld en het planoppervlak is 100 m² of meer dan is een omgevingsvergunning verplicht.

Figuur 2.3. Kaartfragment Archeologische beleidskaart

Toetsing/beoordeling

Op basis van de hiervoor genoemde beleidsadvieskaart blijkt de locatie een middelhoge archeologische verwachtingswaarde heeft. De oppervlakte van de uitbreiding is ruim groter dan 100 m². Grondwerkzaamheden dieper dan 0,5 meter beneden het huidige maaiveld vinden alleen plaats aan de oostzijde van de uitbreiding namelijk voor het graven van de sloot. De exacte oppervlakte dieper dan 0,5 meter is nu nog niet bekend, maar het staat vast dat deze oppervlakte kleiner is dan 100 m².

Om dubbele graven (boven elkaar) te kunnen realiseren, wordt het gehele perceel met minimaal 1,7 meter grond opgehoogd. In de beleidsadvieskaart is niets bepaald over de gevolgen van deze ophoging op de ondergrond (inklinking van het veen) en de daarin eventueel aanwezige waarden.

Conclusie

Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling. Voor het graven van de sloot aan oostzijde van de uitbreiding wordt, gezien de beperkte oppervlakte, geen archeologische begeleiding noodzakelijk geacht.

2.3.3. Verkeer, parkeren en vervoer**Kencijfers verkeer en parkeren**

Uit landelijke gegevens van het CROW¹ blijkt dat een toename van het aantal grafplaatsen voor de beoordeling van de verkeersaspecten niet van belang is. Alleen de uitvaartplechtigheid zelf is relevant. Daarover wordt opgemerkt dat door de uitbreiding van de begraafplaats het aantal ceremonies niet zal toenemen waardoor de verkeersaantrekkende werking ook niet zal toenemen.

Over de aantallen bezoekers tijdens een uitvaartplechtigheid, het autogebruik en de parkeerbehoefte zijn voor deze begraafplaats geen concrete cijfers beschikbaar. Afgaande op landelijke gegevens zijn bij een plechtigheid op een weekdag gemiddeld circa 55 bezoekers aanwezig en op een zaterdag iets meer. Op het bestaande terrein is een beperkte parkeercapaciteit aanwezig (10 tot maximaal 20 auto's). In geval van een uitvaartplechtigheid is dus niet voor alle bezoekers een parkeerplaats beschikbaar. Daarom wordt er onder meer langs de Julianalaan geparkeerd.

In paragraaf 1.3.1. is al aangegeven dat de begraafplaats aan noordwestzijde wordt ontsloten door middel van een smalle toegangsweg vanaf de Julianalaan. De ontsluiting van de uitbreiding geschiedt via het bestaande terrein en ook via deze toegangsweg. De uitbreiding heeft nauwelijks gevolgen voor het verkeersaanbod op deze weg.

Vervoer

De begraafplaats is redelijk bereikbaar met openbaar vervoer. Aan de Julianalaan bevindt zich een bushalte.

Conclusie

Het aspect verkeer, vervoer en parkeren vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

2.3.4. Afstemming op omliggende woningen**Beleid en normstelling**

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is het van belang dat bij de aanwezigheid van bedrijven in de omgeving van milieugevoelige functies zoals woningen:

- ter plaatse van de woningen een goed woon- en leefmilieu kan worden gegarandeerd;
- rekening wordt gehouden met de bedrijfsvoering en milieuruimte van de betreffende bedrijven.

Afstemming van bestaande en nieuwe functies gebeurt door het aanhouden van zogenaamde richtafstanden tussen milieuhinderlijke en milieugevoelige functies. In de praktijk van de ruimtelijke ordening wordt hiervoor aangesloten bij de richtafstanden van de publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG, editie 2009).

¹ Het CROW staat bekend als een gezaghebbend kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. De naam CROW is oorspronkelijk een afkorting van Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. Sinds 2004 is CROW niet langer een afkorting, maar een eigen naam.

Onderzoek

Een begraafplaats wordt beschouwd als een gevoelige bestemming, maar ook als een milieuhinderende bestemming. Het is enerzijds van belang dat de rust op een begraafplaats zo weinig mogelijk wordt verstoord. Anderzijds veroorzaakt een begraafplaats (geluid)hinder door de verkeersaantrekkende werking, onderhoud en het voorbereiden en houden van ceremonies.

Voor begraafplaatsen (SBI 2008 96031) geldt op basis van de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering (2009) een richtafstand van 10 m tot een rustige woonwijk in verband met het aspect geluid. De woonpercelen aan de Julianalaan liggen op ruim 10 m afstand van het gedeelte van waar de begravingen zullen gaan plaatsvinden. Deze afstand is iets ruimer dan in de bestaande situatie. Daarnaast wordt de uitbreiding van de begraafplaats ontsloten vanaf de bestaande begraafplaats. Ter plaatse van de omliggende woningen zal daardoor geen noemenswaardige hinder als gevolg van de begraafplaats worden ondervonden.

Evenmin leidt het gebruik van de begraafplaats tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de percelen. Tussen de beoogde uitbreiding van de begraafplaats en de woningen wordt namelijk beplanting gerealiseerd die zorgt voor ruimtelijke en functionele scheiding en afscherming.

Conclusie

Ter plaatse van de woningen in de omgeving van de uitbreiding van de begraafplaats zal geen noemenswaardige hinder als gevolg van de begraafplaats worden ondervonden. Dit aspect staat de realisatie van de ontwikkeling dan ook niet in de weg.

2.3.5. Bodemkwaliteit

Algemeen

Met het oog op een goede ruimtelijke ordening dient de bodemkwaliteit ter plaatse te worden onderzocht. Bij functiewijzigingen dient te worden bekeken of de bodemkwaliteit voldoende is voor de betreffende functiewijziging. Voor alle bestemmingen waar een functiewijziging of herinrichting wordt voorzien, dient ten minste het eerste deel van het verkennend bodemonderzoek, het historisch bodemonderzoek, te worden verricht. Indien op grond van historische informatie blijkt dat in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met een verhoogd risico op bodemverontreiniging dan dient een volledig verkennend bodemonderzoek te worden uitgevoerd.

In de Wet bodembescherming is voorts bepaald dat, indien de desbetreffende bodemkwaliteit niet voldoet aan de norm voor de beoogde functie, de grond zodanig dient te worden gesaneerd dat zij kan worden gebruikt voor de desbetreffende functie (functiegericht saneren). Nieuwe bestemmingen dienen bij voorkeur op schone grond te worden gerealiseerd.

Op basis van geconstateerde belemmeringen uit dit onderzoek, kan vervolgens worden nagegaan welke maatregelen moeten worden genomen om die belemmeringen weg te nemen (functiegericht saneren).

Onderzoek

Op basis van de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Dongen blijkt dat de bodem geschikt is voor de beoogde functie. De grond heeft achtergrondwaarde 2000 en dat betekent dat de grond schoon is. Nieuwe grond, die wordt aangevoerd ten behoeve van de ophoging van het perceel, dient minimaal dezelfde kwaliteit te hebben.

Ook al zou er een bodemverontreiniging aanwezig zijn (niet waarschijnlijk) dan zal deze geen belemmering vormen voor de realisatie van de beoogde ontwikkeling. Sanering ten behoeve van de beoogde functie is evenmin noodzakelijk. Er is namelijk geen sprake van permanent verblijf van mensen en bovendien wordt de grond fors opgehoogd.

Conclusie

Het aspect bodemkwaliteit vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

2.3.6. Water**Beleid waterschap Brabantse Delta**

Het waterschap Brabantse Delta is verantwoordelijk voor het waterbeheer in de gemeente. Het gaat dan om het waterkwantiteit- en -kwaliteitsbeheer, de waterkeringzorg, waterzuivering, het grondwaterbeheer, het waterbodembeheer en vaak ook het scheepvaartbeheer.

Het waterschap heeft de grondslag van haar beleid opgenomen in het waterbeheersplan 2010-2015, wat is afgestemd op Europees, nationaal en provinciaal beleid. Speerpunten uit het waterbeheerplan zijn veiligheid, droge voeten, voldoende water, gezonde natuur, schoon water, genieten van water en het waterschap als calamiteitenorganisatie.

Het waterschap heeft in een toetsingskader RO 'De ruimte blauw geordend' aangegeven wat de ruimtelijke consequenties zijn van het waterbeleid.

Daarnaast heeft het waterschap waar nodig nog toegespitst beleid en beleidsregels op de verschillende thema's/speerpunten uit het waterbeheersplan en heeft het waterschap een eigen verordening; De Keur en de legger. De Keur bevat gebods- en verbodsbepalingen met betrekking tot ingrepen die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer. De legger geeft aan waar de waterstaatswerken liggen, aan welke afmetingen en eisen die moeten voldoen en wie onderhoudsplichtig is. Veelal is voor deze ingrepen een watervergunning van het waterschap benodigd. De Keur is onder andere te raadplegen via de site van waterschap Brabantse Delta.

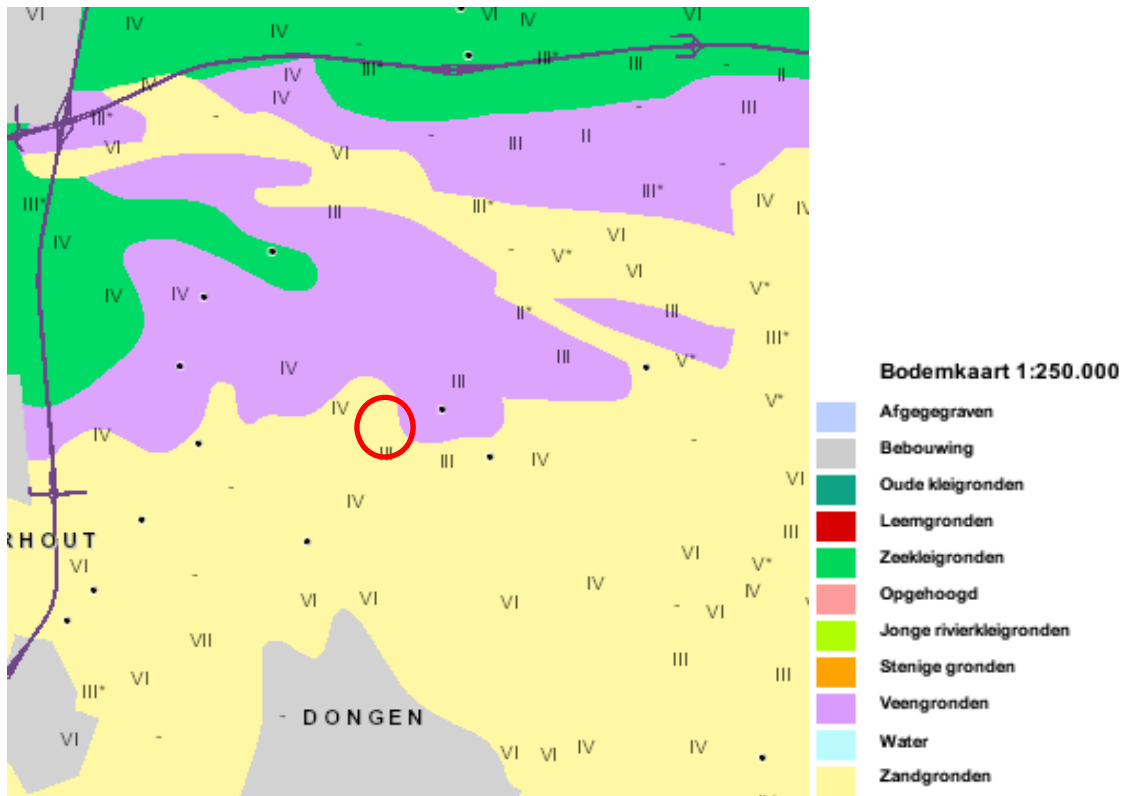
Het waterschap hanteert bij nieuwe ontwikkelingen het principe van waterneutraal bouwen, waarbij gestreefd wordt naar het behoud of herstel van de 'natuurlijke' waterhuishoudkundige situatie. Vanwege dit principe wordt bij uitbreiding van verhard oppervlak voor de omgang met hemelwater uitgegaan van de voorkeursvolgorde infiltreren, bergen, afvoeren. De technische eisen en uitgangspunten voor het ontwerp van watersystemen zijn opgenomen in de 'beleidsregel hydraulische randvoorwaarden 2009'.

Watertoets

Het watertoetsproces is een belangrijk instrument om het waterbelang in ruimtelijke plannen en besluiten te waarborgen. Het gaat daarbij om alle waterhuishoudkundige aspecten, waaronder veiligheid, wateroverlast, watertekort, waterkwaliteit en verdroging, en om alle wateren: rijkswateren, regionale wateren en grondwater. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder in een zo vroeg mogelijk stadium met elkaar in gesprek brengt. Bij het tot stand komen van deze paragraaf is overleg gevoerd met de waterbeheerder. Hierbij is afgesproken dat de definitieve inrichting van het perceel plaatsvindt in overleg met het waterschap. Verder wordt bij de uitvoering de Wet op de Lijkbezorging in acht genomen.

Huidige situatie*Algemeen*

Het projectgebied bestaat in de huidige situatie uit agrarische gronden (waaronder een boomkwekerij).

Figuur 2.4. Bodemsoort en grondwatertrap (www.bodemdata.nl)

Bodem en grondwater

Volgens de Bodemkaart van Nederland ligt het plangebied op de overgang tussen zand- en veengrond (zie figuur 2.4). Er is sprake van grondwatertrap III. Dat wil zeggen dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand op minder dan 0,4 m beneden maaiveld ligt en dat de gemiddelde laagste grondwaterstand varieert tussen 0,8 en 1,2 m beneden maaiveld. De maaiveldhoogte is circa NAP +1,2 m.

Waterkwantiteit en -kwaliteit

In het projectgebied zijn watergangen van zowel categorie A als B gelegen. Voor watergangen uit categorie A geldt dat het waterschap tot 5 m vanaf de watergang randvoorwaarden stelt aan de inrichting. Binnen 4 m mogen geen obstakels aangebracht worden en binnen 5 m geen opgaande gebouwen en/of beplanting hoger dan 1,2 m. De inrichting is gericht op het onderhoud van de watergang. Voor categorie B watergangen geldt dat de eigenaren van gronden langs deze watergangen de sloten eenmaal per jaar -in het najaar- moeten schoonmaken.

Uit de Waterviewer van het waterschap blijkt dat het plangebied niet in een waterbergingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied of overig beschermd gebied is gelegen. Ook is er geen sprake van Ecologische verbindingzones of natte natuurparels.

Veiligheid en waterkeringen

Het projectgebied ligt niet in de kern-/beschermingszone van een waterkering.

Afvalwaterketen en riolering

Het projectgebied is in de huidige situatie niet aangesloten op een rioleringsstelsel.

Toekomstige situatie

Algemeen

De ontwikkeling in het projectgebied bestaat uit de uitbreiding van de begraafplaats. De volgende werkzaamheden worden hiervoor uitgevoerd:

- graven nieuwe watergang aan de zuid- en oostzijde van de uitbreiding die aansluit op de bestaande waterloop/greppel
- aanbrengen drainage;
- ophogen van het terrein met minimaal 1,7 meter;
- rooien van bestaande beplanting;
- aanbrengen afschermdende beplanting, bomen en hagen;
- aanleggen asfaltpaden;
- inzaaien met gras.

Waterkwantiteit

In het plangebied is sprake van een hoge grondwaterstand. Om dubbele graven boven elkaar te kunnen realiseren dient het perceel minimaal 1,7 meter te worden opgehoogd. Tevens wordt drainage aangelegd die afwatert op het omliggende oppervlaktewater om overtollig regenwater af te voeren.

Het regenwater dat op de verharde paden valt, stroomt af naar de berm waar het infiltreert in de bodem.

Watersysteemkwaliteit en ecologie

Ter voorkoming van diffuse verontreinigingen van water en bodem geldt een verbod op het toepassen van zink, lood, koper en PAK's-houdende bouwmaterialen.

Veiligheid en waterkeringen

Het project is niet van invloed op de waterveiligheid van het projectgebied.

Waterbeheer

Voor aanpassingen aan het bestaande watersysteem en binnen 5 m vanaf de waterlopen dient bij het waterschap een ontheffing van de Keur te worden aangevraagd. Dit geldt dus bijvoorbeeld voor het graven van nieuwe watergangen, het aanbrengen van een stuw of het afvoeren van hemelwater naar het oppervlaktewater. Ook voor het onderhoud gelden bepalingen uit de 'Keur'. Het onderhoud en de toestand van de (hoofd)watergangen worden tijdens de jaarlijkse schouw gecontroleerd en gehandhaafd.

De genoemde bepaling beoogt te voorkomen dat de aan- of afvoer en/of berging van water wordt gehinderd dan wel het onderhoud wordt gehinderd.

Conclusie

De ontwikkeling heeft geen negatieve gevolgen voor het waterhuishoudkundige systeem ter plaatse.

2.3.7. Luchtkwaliteit

Algemeen

In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt bij het opstellen van een ruimtelijk plan uit het oogpunt van de bescherming van de gezondheid van de mens rekening gehouden met de luchtkwaliteit.

Het toetsingskader voor luchtkwaliteit wordt gevormd door hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer (ook wel Wet luchtkwaliteit genoemd, Wlk). Dit onderdeel van de Wet milieubeheer (Wm) bevat grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof, lood, koolmonoxide en benzeen. Hierbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk langs wegen vooral de grenswaarden voor stikstofdioxide (jaargemiddelde) en fijn stof (jaar- en daggemiddelde) van belang.

Toetsing

De uitbreiding van de begraafplaats beoogt het continueren van het huidige gebruik. Uitbreiding heeft geen betrekking op een intensivering van het gebruik. Dat betekent dat het project "niet betekende mate" bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Uitgaande van de achtergrondconcentraties die gelden binnen de gemeente Dongen, kan gesteld worden dat de luchtkwaliteit voldoet aan de normen die gesteld zijn in de Wlk.

Conclusie

De Wlk staat derhalve de realisatie van de ontwikkeling niet in de weg.

2.3.8. Ecologie

Beleid en normstelling

Gebiedsbescherming

Voor wat betreft de bescherming van ecologisch waardevolle gebieden in bestemmingsplannen zijn de (in 2005 gewijzigde) Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) en de provinciale ecologische hoofdstructuur (EHS) van belang. Eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogen deze gebieden niet aantasten.

Soortbescherming

De Flora- en faunawet (FF-wet) bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet is in zoverre voor het onderhavige bestemmingsplan van belang, dat bij de voorbereiding van het plan moet worden onderzocht of deze wet de uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg staat.

Toetsing / beoordeling

Onderzoek: Gebiedsbescherming

Het aspect gebiedsbescherming is niet van belang. Het plangebied vormt namelijk geen onderdeel van een natuur- of groengebied met een beschermde status, zoals Natura-2000. De planlocatie maakt ook geen deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Deze natuurgebieden liggen op grote afstand van het plangebied.

Onderzoek: Soortenbescherming

De benodigde werkzaamheden ten behoeve van de realisatie van het project (rooien van beplanting, realiseren verbinding met bestaande begraafplaats, grondwerkzaamheden) kunnen leiden tot aantasting van beschermde natuurwaarden. De beschermde natuurwaarden van het plangebied staan alle vermeld op tabel 1 van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek op 26 september 2012 is een indruk verkregen van de beschermde natuurwaarden in het plangebied. Het agrarische onbebouwd perceel is ongeschikt als groeiplaats van beschermde plantensoorten. Evenmin is dit perceel geschikt als broedplaats voor weidevogels. Hiervoor heeft het gebied een te besloten karakter. Op het gedeelte van de voormalige boomkwekerij, op de bestaande begraafplaats en in de tuinen rondom de uitbreiding daarvan kunnen wel broedvogels aanwezig zijn. Het betreft hier broedvogels van struweel, zoals merel en heggenmus.

Daarnaast vervult het gehele gebied een functie als leefgebied voor uit categorie 1 (algemene soorten, zoals de mol, huisspitsmuis, veldmuis, groene kikker, gewone pad). Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet en is dus geen ontheffing nodig. De aantasting en verstoring van broedvogels dient te worden voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal van 15 maart tot en met 15 juli) te laten starten of geen broedvogels te verstoren.

Het toekomstig gebruik van het plangebied zal niet leiden tot verstoring van beschermde natuurwaarden. In de directe omgeving zijn geen kwetsbare natuurwaarden aanwezig.

Conclusie

Het aspect gebiedsbescherming is niet van belang. Voor wat betreft de soortenbescherming wordt geconcludeerd dat voor de beoogde ontwikkeling geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is. Hierbij dient wel gewerkt te worden volgens de principes van zorgvuldig handelen en mogen broedvogels niet verstoord worden.

2.4. Financiële aspecten

De uitbreiding van de begraafplaats wordt gefinancierd uit gemeentelijke middelen. De kapitaalslasten van aankoop van het perceel voor de uitbreiding zijn reeds opgenomen in de huidige tarieven van de grafrechten. De financiële haalbaarheid van het totale project is gewaarborgd. De grond is eigendom van de gemeente en de uitvoeringskosten worden door de gemeente gedragen. Er is geen sprake van kostenverhaal volgens het Besluit ruimtelijke ordening. Van een exploitatieplan kan daarom worden afgezien.

2.5. Betrokkenheid betrokken bestuursorganen, maatschappelijke organisaties en burgers

Over het voornemen tot uitbreiding van de begraafplaats wordt overleg gevoerd met instanties als het Waterschap Brabantse Delta, Stichting het Brabants Landschap en de provincie. Het resultaat van dit overleg wordt meegenomen in het genoemde bestemmingsplan.

Maatschappelijke organisaties, omwonenden en andere partijen hebben in het kader van de procedure voor het bestemmingsplan al een mogelijkheid gehad om hun standpunt over de ontwikkeling kenbaar te maken. Om de uitbreiding van de begraafplaats mogelijk te maken was in het voorontwerpbestemmingsplan namelijk een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Het inrichtingsplan voor de uitbreiding wordt met omwonenden van de begraafplaats besproken. Naar aanleiding van eventuele opmerkingen van omwonenden kan de indeling en inrichting nog wijzigen. Ook wordt nog een informatiebijeenkomst georganiseerd.

In het kader van de bestemmingsplanprocedure kan een ieder zienswijzen / planologische argumenten over de voorgenomen ontwikkeling indienen.

**Bijlage 1   Landschapsadvies   Stichting   Het ¹
                  Brabants Landschap**

Aan
Gemeente Dongen
t.a.v. ing. S.W. Spiering
dienst; Beheer Openbare Ruimte
Postbus 10153
5100 GE Dongen

Geertruidenberg, 14 april 2011

Betreft: advies aanlegvergunning i.v.m. uitbreiding
begraafplaats 's Gravenmoer

Geachte heer Spiering,

U heeft mij gevraagd om aan de hand van de door u toegezonden stukken betreffende de uitbreiding van de begraafplaats in 's Gravenmoer een advies uit te brengen voor een aantal geplande werkzaamheden waar een aanlegvergunning voor vereist is.

Na een veldbezoek ter beoordeling of de werkzaamheden het landschap onomkeerbaar zal aantasten kan ik U melden dat het rooien van de Hulsten (voormalig boomkwekerijproduct) en de ophoging van het maaiveld geen onomkeerbare schade aan het landschap zullen toebrengen.

In dit oordeel neem ik mee dat er niet gesproken wordt over het rooien van de in het 's Gravenmoerse landschap karakteristieke elzensingel(s) op de perceelgrens. Met een inbedding van de singel in de verdere inrichting van de begraafplaats kan men wellicht spreken over een versterking van het landschap.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en wens U succes met de geplande werkzaamheden.

met vriendelijke groet,

Arjen Stoop,
veldmedewerker coördinatiepunt landschapsbeheer
van het Brabants Landschap, regio West-Brabant.

Brabants Landschap
p/a
Gemeente Etten-Leur
Afd. Gebiedsontwikkeling
Postbus 10100
4870 GA Etten-leur
telefoon: 076-5024517 / fax: 076-5033880
email: astoop@brabantslandschap.nl / arjen.stoop@etten-leur.nl